

Blinde wilg, slapende vrouw

Toen ik mijn ogen sloot, rook ik de wind. Het was een meiwind die het zwellen van fruit in zich droeg, compleet met ruwe schil, het slijmerige van vruchtvlees en vol met pitjes. Het vruchtvlees spatte open in de lucht en de pitjes drongen als een schot zachte hagel in mijn armen. Het liet enkel een vreemde pijn achter.

‘Hoe laat is het nu?’ vroeg mijn neef aan mij. Omdat hij ongeveer twintig centimeter kleiner was dan ik, keek hij altijd naar me op als hij tegen me sprak.

Ik keek op mijn horloge. ‘Tien voor halfelf.’

‘Loopt je horloge gelijk?’ vroeg mijn neef.

‘Volgens mij wel.’

Mijn neef pakte mijn pols en keek op mijn horloge. Zijn smalle, gladde vingers waren sterker dan ze eruitzagen. ‘Was-ie duur?’

‘Welnee. Het is een goedkoop ding,’ antwoordde ik terwijl ik nog een keer naar de dienstregeling keek.

Geen reactie.

Ik keek naar mijn neef en zag hem in verwarring naar me opkijken. Zijn witte tanden die tussen zijn lippen door gluurden, oogden als een uitgeteerd bot.

‘Het is een goedkoop ding,’ herhaalde ik, de woorden zorgvuldig in lettergrepen uitsprekend terwijl ik hem aankeek. ‘Het-is-een-goed-koop-ding-maar-het-loopt-be-hoor-lijk-goed.’

Mijn neef knikte zwiwend.

Mijn neef hoort slecht met zijn rechteroor. Toen hij net op de lagere school zat, is zijn oor geraakt door een honkbal en daar

heeft hij gehoorschade aan overgehouden. Niet dat hij er in het dagelijks leven veel last van heeft. Hij kan gewoon naar school en hij leidt een gewoon leven. In de klas zit hij altijd op de voorste rij aan de rechterkant met zijn linkeroor naar de leraar gericht. Zijn cijfers zijn niet slecht. Maar er zijn perioden dat hij goed kan horen en perioden waarin dat niet zo is. Die wisselen elkaar af, zoals eb en vloed. Heel af en toe, ongeveer twee keer per jaar, komt het voor dat hij met beide oren niets meer hoort. Net alsof de stilte in zijn rechteroor zo diep wordt dat die ook zijn linkeroor binnendringt. Op zulke momenten is het gedaan met zijn gewone leven en moet hij een tijdje verzuimen van school. Voor artsen is het ook een raadsel waarom dit gebeurt. Er zijn geen andere gevallen bekend. Een remedie is er niet.

‘Dat een horloge duur is, betekent nog niet dat het goed loopt,’ zei mijn neef alsof hij het tegen zichzelf had. ‘Het horloge dat ik eerst had, was best duur, maar het liep de hele tijd fout. Ik had het gekregen toen ik naar de middelbare school ging, maar na een jaar raakte ik het kwijt en sindsdien doe ik het zonder horloge. Ze hebben geen nieuwe voor me gekocht.’

‘Lijkt me best onhandig, zonder horloge,’ zei ik.

‘Eh?’ was zijn reactie.

‘Is het niet onhandig, zonder horloge?’ vroeg ik opnieuw terwijl ik hem aankeek.

‘Nee hoor,’ zei hij en hij schudde zijn hoofd. ‘Ik woon niet in mijn eentje in de bergen, dus ik kan altijd wel aan iemand vragen hoe laat het is.’

‘Dat is waar,’ zei ik.

Daarna zwegen we weer een tijdje.

Ik was me ervan bewust dat ik eigenlijk tegen hem moest blijven babbelen over ditjes en datjes. Ik moest proberen hem op weg naar het ziekenhuis af te leiden van de spanning die hij voelde. Maar het was vijf jaar geleden dat we elkaar voor het laatst hadden gezien. In die vijf jaar was mijn neef veertien geworden in plaats van negen, en ik was vijfentwintig in plaats van twintig. In die leegte van vijf jaar was tussen ons een soort semitransparante

afscheiding ontstaan waar moeilijk doorheen te komen was. Ik had er zelfs moeite mee om de juiste woorden te vinden om de noodzakelijke dingen met hem te bespreken. Elke keer dat ik hakte of mijn woorden inslikte, keek mijn neef benauwd naar me op en hield hij zijn linkeroor zorgvuldig naar me toe gedraaid.

‘Hoe laat is het?’ vroeg hij.

‘Het is één voor halfelf,’ antwoordde ik.

Om twee over halfelf kwam de bus.

De bus zag er een stuk moderner uit dan de bus waarmee ik destijds naar school ging. Met zijn grote voorruit oogde hij als een bovenmaatse bommenwerper waar de vleugels vanaf waren geplukt. Het was drukker dan ik had gedacht. Er stonden geen mensen in het gangpad, maar er was geen plek meer waar we naast elkaar konden zitten. Daarom gingen we niet zitten, maar bleven samen staan bij de achterste deur. Zo lang was de rit nu ook weer niet. Toch begreep ik niet waarom er op dit uur zoveel mensen in de bus zaten. De busroute liep van het station door een woonwijk in de heuvels en eindigde weer bij het station. Hij deed geen enkele bezienwaardigheid of faciliteit aan. Hij kwam langs een paar scholen en op het tijdstip dat scholieren naar school gingen was het druk, maar je zou verwachten dat de bus rond deze tijd leeg was.

Mijn neef en ik pakten elk een handgreep. De bus blonk en zag eruit alsof hij fonkelnieuw uit de fabriek kwam. Er zat geen stofje op de metalen onderdelen, die prachtig onze gezichten weerspiegelden. Ook de stoelbekleding was onberispelijk en zelfs uit de schroefjes straalde het trotse optimisme dat nieuwe apparaten eigen is.

Dat de bus zo modern was en dat er meer mensen in zaten dan ik had gedacht bracht me enigszins van mijn stuk. Misschien was de route zonder dat ik het wist veranderd. Ik keek aandachtig de bus rond en vervolgens keek ik door het raam naar de omgeving. Die bood onveranderd uitzicht op een rustige woonwijk.

‘Dit is toch de goede bus?’ vroeg mijn neef ongerust. Waarschijnlijk baarde het hem zorgen dat ik vanaf het moment dat we waren ingestapt onzeker rondkeek.

‘Het is goed, hoor,’ zei ik, meer tegen mezelf dan tegen hem.
‘Het klopt helemaal. Er komt hier geen andere bus.’

‘Ging je vroeger met deze bus naar school?’ vroeg mijn neef.

‘Inderdaad.’

‘Vond je school leuk?’

‘Nee,’ zei ik eerlijk. ‘Maar ik zag er mijn vrienden en zo erg was het op-en-neerreizen niet.’

Mijn neef dacht na over wat ik gezegd had.

‘Zie je ze nog wel eens?’

‘Nee, ik heb ze al een tijd niet meer gezien,’ antwoordde ik, zorgvuldig mijn woorden kiezend.

‘Waarom? Waarom zie je ze niet meer?’

‘Omdat we ver uit elkaar wonen.’ Dat was niet de waarheid, maar ik wist niet hoe ik het anders kon uitleggen.

Vlak bij ons zat een groep bejaarden. Ze waren wel met z’n vijftien. Daardoor was de bus zo vol. Ze hadden allemaal flink zongepakt. Ze waren bruin tot in hun nek. En ze waren allemaal zonder uitzondering mager. De meeste mannen droegen een stevig shirt voor in de bergen, de meeste vrouwen droegen een eenvoudige blouse zonder opsmuk. Ze hadden allemaal een rugzakje op schoot voor een bergtocht. Ze leken verbazingwekkend veel op elkaar. Het was net alsof ze zonder uitzondering een monster uit een la met gesorteerde spullen hadden gepakt en meegenomen. Toch was het vreemd. Er lag langs deze route helemaal geen pad de bergen in. Waar waren zij in vredesnaam naar op weg? Me vastklemmend aan de handgreep dacht ik daarover na, maar ik kon er geen verklaring voor bedenken.

‘Doet de behandeling van vandaag pijn?’ vroeg mijn neef aan mij.

‘Daar vraag je me wat,’ zei ik. ‘Ik heb er geen bijzonderheden over gehoord.’

‘Ben je wel eens bij die oorarts geweest?’

Ik schudde mijn hoofd. Sterker nog: ik was mijn hele leven nog nooit bij een oorarts geweest.

‘Was het tot nu toe dan pijnlijk?’ vroeg ik.

‘Nee hoor,’ zei mijn neef timide. ‘Niet dat het helemaal geen pijn doet. Soms doet het wel een beetje pijn. Maar nooit heel erg.’

‘Vandaag zal het wel ongeveer hetzelfde zijn. Ik begreep van je moeder dat het niet anders is dan anders.’

‘Maar als het hetzelfde is als anders, helpt het dus ook even weinig als anders.’

‘Dat weet ik niet, hoor. Het zou best kunnen.’

‘Zoals een kurk die plotseling losschiet?’ zei mijn neef. Ik keek hem zijdelings aan, maar hij leek het niet sarcastisch bedoeld te hebben.

‘Met een andere dokter is de sfeer ook anders, en het kan best zijn dat een kleine verandering in aanpak een groot verschil maakt. Je moet niet zomaar bij de pakken neerzitten.’

‘Dat doe ik ook niet,’ zei mijn neef.

‘Maar je baalt ervan?’

‘Wat zal ik zeggen?’ zei mijn neef, en hij slaakte een zucht. ‘Het ergste is de angst. De pijn die ik denk dat misschien gaat komen is veel erger dan de echte pijn, en dat maakt me bang in. Snap je dat?’

‘Ik denk het wel,’ antwoordde ik.

In het voorjaar van dat jaar gebeurde er van alles. Door omstandigheden had ik ontslag genomen bij het kleine reclamebureau in Tokyo waar ik twee jaar lang had gewerkt. Rond diezelfde tijd ging het uit met een meisje met wie ik al vanaf de universiteit verkering had. Een maand later overleed mijn oma aan darmkanker en voor haar begrafenis kwam ik voor het eerst in vijf jaar terug in deze stad met een kleine koffer in mijn hand. Mijn kamer thuis was nog precies hetzelfde. Op de boekenplanken stonden de boeken die ik had gelezen, het bed waarin ik had geslapen stond er nog, net als mijn bureau en de oude platen waar ik naar had geluisterd. Alles in die kamer was verdroogd en had de kleur en geur verloren die het vroeger had gehad. Alleen de tijd was stug stil blijven staan.

Ik was van plan om een dag of twee na de begrafenis van mijn oma weer terug te keren naar Tokyo. Ik had een paar aanknopingspunten voor een nieuwe baan en daar wilde ik achteraan. Ik

had ook zin om te verhuizen, omdat ik toe was aan verandering. Maar naarmate de tijd verstreek, viel het me steeds zwaarder om in beweging te komen. Of preciezer gezegd: zelfs al had ik het gewild, dan nog was het me niet gelukt in beweging te komen. In mijn oude kamer luisterde ik naar mijn oude platen en herlas de boeken die ik vroeger had gelezen. Af en toe wieden ik onkruid in de tuin. Ik ontmoette niemand en afgezien van mijn familieleden sprak ik met niemand.

Op een dag kwam mijn tante naar me toe en vroeg of ik met mijn neef mee wilde gaan naar een ander ziekenhuis. Ze had eigenlijk zelf mee zullen gaan, maar er was iets belangrijks tussen gekomen, zei ze. Het ziekenhuis lag vlak bij mijn oude middelbare school, dus ik wist waar het was. Ik had niets omhanden en kon eigenlijk niet weigeren. Mijn tante gaf me een envelop met geld erin en zei: ‘Gaan jullie samen maar lekker ergens eten.’

Mijn neef ging naar een nieuw ziekenhuis omdat de behandeling in het andere ziekenhuis geen resultaten opleverde. Zijn slechthoorthoedheid speelde zelfs vaker op. Toen mijn tante daarover klaagde bij de dokter, had hij gezegd dat de oorzaak misschien niet van medische aard was, maar wellicht in de huiselijke sfeer lag. Dat was op ruzie uitgelopen. Eerlijk gezegd geloofde niemand dat het snel de goede kant op zou gaan met het gehoor van mijn neef door van ziekenhuis te veranderen. Niemand zei het met zoveel woorden, maar iedereen leek zich al bij de situatie te hebben neergelegd.

Mijn neef en ik woonden dicht bij elkaar, maar omdat ik ruim tien jaar ouder was, hadden we niet speciaal een band. Bij familiegelegenheden nam ik hem wel eens mee ergens naartoe, of speelde ik met hem. Dat was het zo ongeveer. Toch beschouwde iedereen mijn neef en mij daardoor binnen de kortste keer als ‘een duo’. Ze gingen ervan uit dat hij bijzonder aan mij gehecht was en dat ik me graag over hem ontfermde. Lange tijd begreep ik niet waarom. Maar nu ik hem zo zag, met zijn hoofd schuin op zijn dunne hals met zijn linkeroor naar mij toe gedraaid, was ik door hem geraakt. Elke onwillekeurige onhandige beweging van hem

sijpelde mijn hart in zoals het geluid van regen dat ik lang geleden had gehoord. Ik snapte wel enigszins waarom onze familie ons tot een duo aaneen had gesmeed.

Bij de zevende of de achtste bushalte keek mijn neef weer ongerust naar mij op.

‘Is het nog ver?’

‘Het is nog iets verder. Het is een heel groot ziekenhuis. Je kunt het niet missen.’

Zonder er speciaal naar te kijken zag ik hoe de door de ramen naar binnen waaiende wind de randen van de hoedjes die de bejaarden op hadden liet bewegen en de sjaals om hun nek liet wapperen. Wie waren die mensen? En waar gingen ze naartoe?

‘Ga je in het bedrijf van mijn vader werken?’ vroeg mijn neef.

Ik keek mijn neef verbaasd aan. Zijn vader, mijn oom dus, had een redelijk grote drukkerij in Kobe. Maar ik had over die mogelijkheid nog nooit nagedacht en niemand had er ooit op gezinspeeld.

‘Ik weet nergens van,’ zei ik. ‘Hoezo?’

Mijn neef bloosde. ‘Ik vroeg het me gewoon af,’ zei hij. ‘Waarom niet? Dan kon je hier gewoon blijven. Iedereen zou het fijn vinden.’

Een bandje kondigde de bushaltes aan, maar niemand drukte op het stopknopje. Bij de bushaltes stond ook niemand te wachten.

‘Maar ik heb dingen te doen in Tokyo,’ zei ik. Mijn neef knikte zwijgend. *Ik heb dingen te doen, had ik gezegd, maar er was helemaal niets waarvoor ik naar Tokyo moest. Ik wilde alleen niet hier blijven.*

Hoe verder de bus de heuvel op reed, hoe minder huizen er stonden. Er vielen nu donkere schaduwen van dikke takken op de weg. Ook waren er buitenlands ogende, geschilderde huizen te zien met een lage heg. De wind was aangenaam koel. Bij elke bocht die de bus maakte was onder ons even de zee te zien, die daarna weer aan het oog werd onttrokken. Mijn neef en ik volg-

den met onze ogen dit landschap tot de bus bij het ziekenhuis aankwam.

‘Het onderzoek duurt best lang en ik kan het wel alleen af. Je kunt beter ergens op me blijven wachten,’ zei mijn neef. Ik gaf de dokter een hand, verliet de behandelkamer en ging naar de kantine. Ik had die ochtend niet ontbeten en ik had best trek, maar niets op het menu wekte mijn eetlust op. Uiteindelijk bestelde ik alleen een kop koffie.

Het was een doordeweekse ochtend en er zat verder maar één familie in de kantine. De vader, die ik midden veertig schatte, had een donkerblauw gestreepte pyjama aan en plastic slippers. De moeder was bij hem op bezoek met hun jonge tweeling. De tweeling droeg identieke witte jurkjes en allebei dronken ze met een ernstig gezicht voorovergebogen van hun sinaasappelsap. De wond of de ziekte van de vader leek niet ernstig en zowel de ouders als de kinderen zagen er verveeld uit.

Buiten was een grasveld. Sprinklers draaiden tikkend rond en verstrooiden een nevel van wit licht over het grasveld. Twee vogels met lange staartjes vlogen er luid krijsend overheen en verdwenen ten slotte uit het zicht. Voorbij het grasveld lagen een paar tennisbanen, maar de netten waren verwijderd en er was geen mens te zien. Aan de andere kant van de tennisbanen stond een rij zelkova’s en tussen hun takken door was de zee te zien. Kleine golfjes weerkaatsten af en toe fel het licht van de eerste zomerdagen. De wind deed de jonge zelkovablaadjes bewegen en vervormde de regelmatige nevel van de sprinklers.

Ik had het gevoel dat ik ditzelfde landschap heel lang geleden al eens ergens had gezien: het brede grasveld, de tweeling aan hun sinaasappelsap, de vogels met lange staarten die ergens heen vlogen, de tennisvelden zonder netten, de zee. Maar het was een illusie. Hij leek heel levensecht en krachtig, maar ik wist heel goed dat het een illusie was. Ik was voor het eerst van mijn leven in dit ziekenhuis.

Ik legde mijn benen op de stoel tegenover me, ademde diep in

en deed mijn ogen dicht. In het donker zag ik een witte homp. Geluidloos dijde hij uit en kromp ineem, als een bacterie onder een microscoop. Het veranderde van vorm, verspreidde zich, slonk en klonterde weer samen.

Het was acht jaar geleden dat ik daar in dat ziekenhuis was. Het was een klein ziekenhuis vlak bij zee. Vanuit de kantine waren uitsluitend oleanders te zien. Het was een oud ziekenhuis en het rook er altijd naar regen. Het vriendinnetje van mijn vriend was er geopeerd aan haar borst en we waren bij haar op ziekenbezoek. Het was in de zomervakantie van de vijfde klas van de middelbare school.

De operatie stelde niet veel voor: een rib die vanaf haar geboorte een beetje naar binnen boog, was rechtgezet. Het was geen urgente operatie, maar het moest er toch een keer van komen en het kon net zo goed nu. De operatie was zo gepiept, maar omdat ze moest revalideren bleef ze tien dagen in het ziekenhuis. We waren samen op een 125-cc Yamaha naar het ziekenhuis gereden. Op de heenreis reed hij, op de terugweg reed ik. Hij had gevraagd of ik meeging. 'Ik ga niet in mijn eentje naar het ziekenhuis,' had hij gezegd.

Mijn vriend was gestopt bij een patisserie bij het station en kocht een doos chocola. Met mijn ene hand hield ik zijn riem vast, in de andere hand hield ik de doos chocola geklemd. Het was een warme dag, onze shirts waren doorweekt van het zweet en droogden weer op in de wind. Onder het rijden zong mijn vriend met een vreselijke stem een onzinnig lied. Ik herinner me nog hoe hij toen rook. Hij overleed niet veel later.

Ze had een blauwe pyjama aan en om haar schouders hing een dunne kamerjas die tot haar knieën reikte. Met z'n drieën gingen we aan een tafel in de kantine zitten, rookten Short Hope, dronken cola en aten ijs. Ze had enorme trek. Ze at twee met suiker bestrooide donuts en dronk chocolademelk met een berg slagroom. En nog had ze niet genoeg gehad.

'Tegen de tijd dat je hier ontslagen wordt, ben je een varken,' zei mijn vriend ontzet.

‘Het mag best, want ik ben aan het aansterken,’ zei ze terwijl ze haar vingers, die vet waren van de donuts, afveegde aan een servetje.

Terwijl zij met z’n tweeën aan het praten waren, keek ik naar buiten naar de oleanders. Ze waren reusachtig en vormden een soort oleanderbos. Ik kon de zee horen. De klink van het raam was verroest door de zeewind. Aan het plafond hingen antiek ogende ventilatoren die de klamme lucht door de ruimte bliezen. In de kantine rook het naar ziekenhuis. De ziekenhuislucht leek zelfs in het eten en drinken te zijn getrokken. Haar pyjama had twee borstzakken. In een ervan zat een kleine goudkleurige balpen. Als ze vooroverboog, waren, in de v-hals van haar open kraag haar bleke, witte borstjes te zien.

Mijn gedachten stokten daar. Hoe ging het ook alweer verder? We dronken cola, ik keek naar de oleanders en naar haar borsten. En toen? Ik ging verzitten op mijn plastic stoel en met mijn kin in mijn handen probeerde ik dieper in mijn herinneringen te graven. Zoals je met het puntje van een smal mes een kurk lospeutert.

Ik keek opzij en probeerde me voor te stellen hoe de artsen haar borst hadden opengesneden, hun in rubberen handschoenen gestoken vingers erin staken en de rib op zijn plaats zetten. Maar dat kwam me enorm onrealistisch voor, als een allegorie.

Dat was het. Daarna praatten we over seks. Althans, mijn vriend. Wat had hij ook alweer gezegd? Waarschijnlijk iets over mij. Dat ik iemand wilde versieren en een blauwtje had gelopen. Zoiets zal het geweest zijn. Eigenlijk stelde het niet zoveel voor, maar hij had het verhaal mooi opgepoetst en ze moest er erg om lachen. Ik moest er zelf ook om lachen. Hij kon het goed vertellen.

‘Maak me niet aan het lachen,’ zei zijn vriendin met een pijnlijk gezicht. ‘Als ik lach, doet mijn borst weer pijn.’

‘Waar doet het ongeveer pijn?’ vroeg mijn vriend.

Ze wees op haar pyjama met haar vinger een plek aan ter hoogte van haar hart, aan de rechterkant van haar linkerborst. Mijn vriend maakte daar weer een grap over, en zij moest weer lachen.

Ik keek op mijn horloge. Het was kwart voor twaalf en mijn neef was nog steeds niet terug. Het liep tegen lunchtijd en het begon druk te worden in de kantine. Allerlei geluiden en stemmen vermengden zich en vulden de ruimte als rook. Ik keerde terug naar het gebied van de herinneringen. Ik dacht aan die kleine goudkleurige balpen in haar borstzak.

Dat is waar ook. Met die balpen had ze iets op de achterkant van een servet gekrabbeld.

Ze had een tekening gemaakt. Het servet was te dun om op te tekenen en de punt van haar balpen bleef telkens haken. Toch tekende ze een heuvel. En op de heuvel stond een klein huis. In dat huis sliep een vrouw. Rond het huis groeiden blinde wilgen. De blinde wilgen hadden de vrouw in slaap gebracht.

‘Wat zijn dat nu weer, blinde wilgen?’ vroeg mijn vriend.

‘Die bestaan, hoor.’

‘Nooit van gehoord.’

‘Ik heb het ook zelf bedacht,’ zei ze met een lach. ‘Aan blinde wilgen zitten heel veel pollen en kleine vliegjes kruipen met die pollen aan hun poten via haar oren naar binnen en laten haar zo in slaap vallen.’

Ze pakte een nieuw servet en tekende daar een blinde wilg op. De blinde wilg was ongeveer zo groot als een azalea. Hij bloeide wel, maar de bloemen zaten helemaal verborgen achter dikke groene bladeren. De bladeren zagen eruit als een verzameling staarten van hagedissen. De blinde wilg leek helemaal niet op een wilg.

‘Heb jij nog sigaretten?’ vroeg mijn vriend. Ik schoof het van het zweet klam geworden pakje Short Hope en de lucifers over tafel naar hem toe.

‘Een blinde wilg lijkt niet zo groot, maar hij heeft heel lange wortels,’ legde ze uit. ‘Eigenlijk stopt een blinde wilg op een gegeven moment met groeien en strekt hij zich alleen steeds verder uit naar beneden. Alsof hij zich voedt met duisternis.’

‘En vliegen kruipen dus met dat stuifmeel in haar oren en brengen de vrouw in slaap,’ zei mijn vriend terwijl hij probeerde

met een klamme lucifer zijn sigaret aan te steken. ‘En wat doen die vliegen dan?’

‘Die eten haar natuurlijk van binnenuit op,’ zei ze.

‘Slurpend en smakkend zeker,’ zei mijn vriend.

Zo was het: ze had die zomer een lang gedicht geschreven over de blinde wilg en ze had ons verteld waar het in grote lijnen over ging. Dat was haar enige huiswerk van die zomer. Ze was op het idee gekomen door wat ze op een nacht had gedroomd, en aan haar bed gekluisterd had ze er een week aan besteed om het gedicht op te schrijven. Mijn vriend zei dat hij het wilde lezen, maar ze wilde er nog aan schaven en ze weigerde het hem. In plaats daarvan maakte ze een tekening en legde ons uit waar het over ging.

Een jonge man klom in zijn eentje de heuvel op om de vrouw die door het stuifmeel van de blinde wilg in slaap was gebracht te redden.

‘Dat ben ik zeker?’ viel mijn vriend haar in de rede.

Zij schudde haar hoofd. ‘Nee, dat ben jij niet.’

‘Hoe weet je dat?’ zei mijn vriend.

‘Dat weet ik gewoon,’ zei ze ernstig. ‘Ik weet niet waarom. Maar zo is het. Ik heb je toch niet beledigd?’

‘Reken maar,’ zei mijn vriend half grappend met een frons.

De jongeman baande zich langzaam een weg de heuvel op tussen de blinde wilgen door die zijn pad blokkeerden. Eerlijk gezegd was hij de eerste mens die deze heuvel beklom sinds de blinde wilgen er waren opgeschoten. Hij trok zijn pet diep over zijn ogen en met zijn hand de vliegen van zich af slaand die om hem heen zwermde stapte de jongeman verder. Om de slapende vrouw te ontmoeten. Om haar uit haar lange, diepe slaap te wekken.

‘Maar tegen de tijd dat hij bij de top was aangekomen, was haar lichaam zeker al helemaal opgegeten door de vliegen?’ zei mijn vriend.

‘In zekere zin,’ antwoordde ze.

‘Dan is het wel een verdrietig verhaal, als ze in zekere zin hele-

maal door vliegen wordt opgegeten,' zei mijn vriend.

'Daar heb je wel gelijk in,' zei ze na enig nadenken. 'Wat vind jij?' vroeg ze aan mij.

'Het klinkt wel verdrietig,' zei ik.

Om tien voor halfeen kwam mijn neef terug. Hij had een zak met medicijnen in zijn hand en keek ongefocust. Het duurde even voor hij mij zag zitten toen hij bij de ingang van de kantine kwam. Zijn manier van lopen was onzeker, alsof hij niet goed zijn evenwicht kon bewaren. Toen hij tegenover me was gaan zitten, haalde hij diep adem, alsof hij een poosje vergeten was te ademen.

'Hoe was het?' vroeg ik.

'Ach,' zei mijn neef. Ik wachtte een poosje tot hij begon te vertellen, maar hij zei niets.

'Heb je trek?' vroeg ik.

Mijn neef knikte zwijgend.

'Zullen we hier eten? Of zullen we met de bus de stad in en daar iets eten? Wat heb je liever?'

Mijn neef keek wantrouwend de zaal rond en zei toen dat hij hier wilde eten. Ik kocht maaltijdbonnetjes en bestelde een lunch voor twee personen. Tot het eten werd gebracht, keek hij zwijgend naar buiten – naar de zee, de rij iepen, de sprinklers; hetzelfde uitzicht waar ik zonet naar had zitten kijken.

Aan het tafeltje naast ons zat een keurig echtpaar van middelbare leeftijd een broodje te eten en te praten over hun kennis die met longkanker in het ziekenhuis lag. Dat hij vijf jaar geleden was gestopt met roken, maar dat het toch te laat was geweest, dat hij 's ochtends bij het opstaan bloed ophoestte – zo'n soort gesprek. De vrouw stelde vragen, de man gaf antwoord. De man legde uit dat kanker in zekere zin ook een uitkristallisering was van iemands levenshouding.

De lunch bestond uit een hamburger met gefrituurde witte vis, een salade en een wit bolletje. We aten het tegenover elkaar gezeten zwijgend op. Ondertussen praatte het echtpaar naast ons geanimeerd verder over het ontstaan van kanker, waarom kanker

de laatste tijd zo was toegenomen, waarom ze geen effectieve medicijnen konden vinden enzovoort.

‘Het is overal hetzelfde,’ zei mijn neef vlak terwijl hij naar zijn eigen handen staaarde. ‘Ze vragen allemaal hetzelfde, ze doen hetzelfde onderzoek.’

We zaten voor het ziekenhuis op een bankje op de bus te wachten. De wind blies af en toe door de groene bladeren boven ons.

‘Kun je af en toe helemaal niets horen?’ vroeg ik.

‘Inderdaad,’ antwoordde mijn neef. ‘Soms hoor ik helemaal niets.’

‘Ik vraag me af hoe dat voelt.’

Mijn neef liet zijn hoofd hangen en dacht na. ‘Opeens hoor je geen enkel geluid meer. Maar het duurt even voordat je het in de gaten hebt. Tegen die tijd hoor je al helemaal niets meer. Alsof je met oordoppen in op de bodem van de zee zit. En dat houdt dan een tijdje aan. Al die tijd kan ik inderdaad niets horen, maar dat is niet het enige. Niet kunnen horen is er maar een onderdeel van.’

‘Vind je het vervelend?’

Mijn neef schudde kort en resoluut zijn hoofd. ‘Ik weet niet waarom, maar ik vind het niet vervelend. Het is alleen nogal onhandig als je niets kunt horen.’

Ik dacht daarover na, maar ik kon me er geen beeld van vormen.

‘Heb je *Fort Apache* van John Ford gezien?’ vroeg mijn neef.

‘Heel lang geleden,’ zei ik.

‘Hij was laatst op tv. Het is een heel goede film.’

‘Nou en of,’ stemde ik met hem in.

‘In het begin van de film komt er een nieuwe kolonel naar het fort in het westen. Daar wordt hij ontvangen door een veterane kapitein, en dat is John Wayne. De kolonel weet nog niet hoe het eraan toegaat in het westen. Rondom het fort zijn de indianen in opstand gekomen.’

Mijn neef haalde een opgevouwen witte zakdoek uit zijn zak tevoorschijn en veegde daarmee zijn mondhoeken af.

‘Als hij in het fort arriveert, zegt de kolonel tegen John Wayne: “Onderweg hiernaartoe heb ik een paar indianen gezien.” En dan antwoordt John Wayne met een koele blik: “Maakt u zich geen zorgen. Als u daar indianen hebt gezien, betekent dat dat daar geen indianen zijn.” Ik weet de letterlijke tekst niet meer, maar daar komt het ongeveer op neer. Begrijp je wat hij bedoelt?’

Ik kon me zo’n tekst in *Fort Apache* niet herinneren. Voor een film van John Ford vond ik hem wel wat gecompliceerd. Maar het was al lang geleden dat ik hem had gezien.

‘Het betekent denk ik dat wat iedereen kan zien niet zo belangrijk is. Zoiets.’

Mijn neef fronste zijn wenkbrauwen. ‘Ik weet ook niet wat hij bedoelt, maar elke keer als iemand medelijden met me heeft vanwege mijn oor moet ik daar om een of andere reden aan denken. “Als je indianen ziet, zijn daar dus geen indianen.”’

Ik lachte.

‘Vind je het grappig?’ vroeg mijn neef.

‘Ja,’ zei ik. Mijn neef lachte. Het was lang geleden dat ik hem had zien lachen.

Na een tijd zei mijn neef, alsof hij me in vertrouwen nam: ‘Zou jij eens in mijn oor willen kijken?’

‘In je oor kijken?’ zei ik enigszins verbaasd.

‘Gewoon van buiten er een beetje in kijken.’

‘Mij best, maar waarom?’

‘Nou, gewoon,’ zei mijn neef en hij begon te blozen. ‘Ik zou gewoon willen dat je er even naar kijkt.’

‘Goed hoor,’ zei ik. ‘Zullen we?’

Mijn neef ging achterstevoren zitten en draaide zijn rechteroor naar me toe. Het was best een mooi oor. Het was in zijn geheel wat aan de kleine kant, maar zijn oorlelletje zag er bol uit als een pasgebakken madeleine. Het was voor het eerst dat ik zo intensief een oor bekeek. Toen ik het zo bestudeerde, had het oor in zijn structuur iets onbegrijpelijks vergeleken met andere lichaamsorganen. Het had onnavolgbare bochten en krochten en deukjes en bobbeltjes. Het had waarschijnlijk vanzelf deze vorm gekregen als

gevolg van het optimaliseren van zijn functies: geluid opvangen en bescherming bieden. Omgeven door deze onregelmatige muur zat een donker gat als de ingang van een mysterieuze grot.

Ik dacht aan de vliegjes die zich naar binnen vraten door het oor van dat meisje. Met het zoete stuifmeel aan hun pootjes kropen ze in de warme duisternis binnen in haar, knaagden aan haar zachte, perzikkleurige vlees, slurpten van haar sappen en legden kleine eitjes in haar hersenen. Maar hun vorm was niet te zien. Het geluid van hun vleugels was niet te horen.

‘Ik ben klaar,’ zei ik.

Mijn neef draaide zich om en ging weer recht op de bank zitten.

‘En? Zie je iets vreemds?’

‘Niet voor zover ik van buiten kan zien.’

‘En voor je gevoel? Dat is ook goed wat mij betreft.’

‘Het is een heel gewoon oor.’

Mijn neef leek teleurgesteld. Misschien had ik het verkeerde gezegd.

‘Deed het pijn?’ vroeg ik.

‘Nee. Niet meer dan anders. Ze peuteren elke keer op dezelfde manier op dezelfde plek. Het lijkt wel helemaal versleten. Alsof het mijn eigen oor niet is.’

‘Daar is bus 28,’ zei mijn neef even later tegen me. ‘Die moeten we toch hebben?’

Ik was in gedachten verzonken. Toen ik opkeek bij de woorden van mijn neef, kwam de bus om de bocht de heuvel op rijden en minderde vaart. Het was niet de moderne bus van zonet, maar een bus zoals ik me die van vroeger herinnerde. Op de voorkant stond een bordje met ‘28’. Ik wilde opstaan van de bank. Maar het lukte me niet goed. Alsof ik me midden in een sterke stroom bevond, kon ik mijn benen en armen niet bewegen zoals ik wilde.

Ik had zitten denken aan de doos met chocolade die we die zomermiddag hadden meegebracht op ziekenbezoek. Toen ze blij de doos openmaakte, was een dozijn van de kleine chocolaatjes onherkenbaar gesmolten en zaten ze tegen het papier en het dek-

sel vastgeplakt. Mijn vriend en ik waren op weg naar het ziekenhuis halverwege afgestapt bij het strand. Languit naast elkaar in het zand hadden we over van alles liggen praten. Al die tijd hadden we de doos chocolaatjes in de felle augustuszon laten staan. Door onze onoplettendheid en ons egoïsme waren de chocolaatjes bedorven. Ze waren hun vorm kwijt en verpest. Wij hadden dat moeten aanvoelen. Een van ons, maakt niet uit wie, had iets zinnigs moeten zeggen. Maar zonder iets aan te voelen maakten we die middag alleen maar flauwe grappen en gingen toen weg. De met blinde wilgen overwoekerde heuvel lieten we achter zoals hij was.

Mijn neef trok hard aan mijn rechterarm.

‘Gaat het?’ vroeg hij.

Ik kwam weer bij zinnen en stond op van de bank. Dit keer lukte het me wel. Ik voelde de frisse meiwind die langs waaide weer op mijn huid. Heel even had ik me op een schimmige, vreemde plek bevonden. Een plek waar zichtbare dingen niet bestonden en onzichtbare dingen wel. Maar ten slotte stopte er voor mijn ogen een echte bus en zijn echte deuren gingen open. Ik stapte in en was op weg naar elders.

Ik legde mijn hand op de schouder van mijn neef.

‘Ja, het gaat,’ zei ik.